

Для термінового розповсюдження – 9 вересня 2010 року

Заява

Україна: АРТИКЛЬ 19 та IMS закликають Верховну Раду забезпечити дотримання свободи медіа

На початку нової сесії Верховної Ради, АРТИКЛЬ 19 та Міжнародна підтримка медіа (International Media Support, IMS) закликають депутатів Верховної Ради зробити пріоритетними законодавчі та правові питання у галузі свободи вираження поглядів. У спільному листі організації закликають Парламент ухвалити закон про доступ до публічної інформації, впровадити справжнє суспільне мовлення, а також забезпечити захист медіа працівників.

З нагоди відкриття нової сесії Верховної Ради 7 вересня, АРТИКЛЬ 19 та IMS закликають депутатів зробити свободу вираження поглядів пріоритетом у своїй діяльності. У той час, як зростає занепокоєння розвитком останніх подій, АРТИКЛЬ 19 та IMS закликають негайно забезпечити дотримання правових норм, що гарантують свободу вираження поглядів. Це включає правову реформу в сфері доступу до публічної інформації та створення суспільного мовлення, а також захист медіа від посягань та політичного тиску.

Доступ до інформації

На думку АРТИКЛЯ 19 та IMS, першочерговим пріоритетом має стати ухвалення закону про доступ до публічної інформації. Після прийняття законопроекту у першому читанні у червні 2009 року, до його подальшої розробки долучилася широка коаліція представників громадянського суспільства та органів влади. Проте законопроект був відхилений 9 липня і надісланий на доопрацювання до Комітету з питань свободи слова та інформації. Відповідно до стенограми Верховної Ради, на розгляд цього питання народні депутати витратили всього лише дві з половиною хвилини. Натомість, негайне ухвалення закону про доступ до публічної інформації засвідчить про готовність України до прозорого і підзвітного суспільству урядування.

Суспільне мовлення

Ми закликаємо зробити рішучі кроки щодо переходу від державного до суспільного мовлення та прийняти прогресивний закон про суспільне мовлення. Дебати з приводу впровадження суспільного мовлення в Україні тривають вже

більше десяти років, але реального прогресу не було досягнуто, незважаючи на велику кількість пропозицій від різних законодавців, а також від Адміністрації Президента. АРТИКЛЬ 19 та IMS готові сприяти консолідації зусиль, підтримати підготовку відповідних законопроектів, а також надавати консультації щодо їх впровадження.

Захист медіа

Третє питання, яке АРТИКЛЬ 19 та IMS вважають важливим, це – проблема захисту медіа працівників. Це особливо важливо через зростання кількості фізичних нападів на журналістів, а також нещодавнє зникнення Василя Климентьєва, головного редактора видання «Новий стиль» у Харкові. За повідомленнями ЗМІ, зникнення Климентьєва пов'язується з його публікаціями про корупцію у харківській області. За інформацією преси, міліція порушила справу про «навмисне вбивство», незважаючи на те, що тіло Климентьєва ще не було знайдене.

АРТИКЛЬ 19 та IMS вітають створення у липні цього року Тимчасової слідчої комісії для розслідування випадків цензури у засобах масової інформації, тиску на свободу слова в Україні та перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Ми закликаємо комісію вимагати від правоохоронних органів повну інформацію про розслідування всіх нападів і погроз журналістам, включаючи зникнення Климентьєва, а також відреагувати належним чином на незадовільний прогрес розслідувань у своїх рекомендаціях та висновках. 16 вересня мине 10 років від дня зникнення журналіста Георгія Гонгадзе, і це так само нагадує нам про те, що його справа не розкрита і замовники все ще не притягнуті до відповідальності.

Ліцензування мовлення

АРТИКЛЬ 19 та IMS також занепокоєні питанням чесного і безстороннього підходу до ліцензування мовників в Україні. Правила розподілу та скасування ліцензій, про які йдеться в законодавстві про телебачення і радіомовлення, визначені досить загально, що і дозволяє мовному регулятору, Національній раді з питань телебачення і радіомовлення, видавати і скасовувати ліцензії індивідуальним мовникам на свій розсуд. Це також дозволяє Національній раді відмовляти у видачі ліцензій певним мовникам без достатнього обґрунтування та погрожувати іншим мовникам скасувати їхні ліцензії в будь-який момент, тим самим нівелюючи їхню незалежність.

Як приклад – недавнє скасування ліцензій двом телеканалам *TVi* та *Канал 5*, що мають незалежних власників, викликає підозри щодо застосування політичного тиску. 7 червня 2010 року Національна рада скасувала ліцензії на мовлення двом телеканалам після того, як група телеканалів «Інтер», заявила, що частоти були отримані незаконно. У даному випадку зацікавленість уряду викликає особливе занепокоєння через те, що голова СБУ, Валерій Хорошковський, володіє часткою групи телеканалів «Інтер». Київський адміністративний та апеляційний суди підтримали рішення Національної ради у ході судових процесів, у яких згідно з твердженнями *TVi* та *Каналу 5*, було чимало порушень.

АРТИКЛЬ 19 та IMS закликає Верховну Раду переглянути законодавство про телебачення і радіомовлення і забезпечити чесну та неупереджену процедуру видачі та скасування ліцензій. Парламент має впровадити чіткі і прості

положення, щоб гарантувати, що мовний регулятор прийматиме чесні і неупереджені рішення.

«Ми особливо занепокоєні питанням безпеки журналістів в Україні та політичним тиском на медіа», - сказала виконавчий директор АРТИКЛЮ 19, Агнес Калламард. «Ми занепокоєні нещодавнім зникненням редактора Василя Климентьєва і вважаємо, що Верховна Рада має продовжити уважно стежити за його справою. А також має негайно розглянути останні заяви про те, що скасування ліцензій двом незалежним телеканалам було викликано політичними мотивами і мав місце тиск на правосуддя», - продовжує Калламард.

«Вільні та незалежні медіа є віддзеркаленням справжньої демократії. Український парламент має діяти рішуче аби розробити законодавство згідно з європейськими та міжнародними стандартами для забезпечення поваги до свободи вираження поглядів і плюралізму думок», - додав Джеспер Хойберг, виконавчий директор організації Міжнародна підтримка медіа (IMS).

Рекомендації

АРТИКЛЬ 19 та IMS закликають Верховну Раду негайно:

- Прийняти закон про доступ до публічної інформації, який є важливим кроком для того, щоб право на інформацію стало реальністю в країні.
- Підготувати та ухвалити закон про суспільне мовлення, який відповідав би міжнародним стандартам, та здійснити перехід від державного до справжнього суспільного мовлення;
- Належним чином забезпечити діяльність Тимчасової слідчої комісії для розслідування випадків цензури у засобах масової інформації, тиску на свободу слова в Україні та перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, створеної у липні цього року;
- Переглянути законодавство про телебачення і радіомовлення, впровадивши чіткий і прозорий режим видачі та скасування ліцензій чесно і неупереджено. Крім того, Верховна Рада має з'ясувати, чи мав місце політичний тиск у нещодавній справі про скасування ліцензій двом телеканалам.

Верховна Рада відіграє вирішальну роль у забезпеченні виконання Україною своїх зобов'язань згідно з Європейською Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Міжнародним пактом про громадянські і політичні права. АРТИКЛЬ 19 та IMS готові надати підтримку та експертизу необхідну для захисту свободи медіа в Україні.

ПРИМІТКА ДЛЯ РЕДАКТОРІВ:

- Для отримання додаткової інформації будь ласка звертайтеся до Юлії Волхонович, координатора проектів у Європі, АРТИКЛЬ 19, за електронною адресою yuliya@article19.org або до Антоніни Черевко, програмного співробітника IMS в Україні за електронною адресою ac@i-m-s.dk
- АРТИКЛЬ 19 (ARTICLE 19) є незалежною правозахисною організацією, що працює в усьому світі з метою захисту та просування права на свободу вираження поглядів. Назва організації походить від назви Статті 19 Загальної

декларації прав людини, яка гарантує свободу слова. Більше інформації про АРТИКЛЬ 19 на сайті www.article19.org

- Міжнародна підтримка медіа (International Media Support, IMS) є неприбутковою недержавною міжнародною організацією, що працює з медіа та журналістами у країнах, що перебувають у стані конфлікту, небезпеки для суспільства, політичної нестабільності або переживають перехідний період. У більше, ніж 30-ти країнах по всьому світу, IMS допомагає підсилити та забезпечити професійну діяльність медіа і журналістів навіть у складних умовах. Більше інформації про IMS на сайті www.i-m-s.dk
- Ця заява опублікована у рамках Програми IMS «Медіа і Демократія» для Центральної і Східної Європи та Кавказу.